

Ձ. Ռ. ԳԱՄՄԵԼԼ

ՆՈՒԱԳ

Ի ԼԵՈՆԱՐՏՈՅ ՏԱ ՎԻՆԶԻ

Զիկար ըստուեր եւ ոչ մի՛
որուն խորհուրդը խորունկ
Զօրէր ծածկել իր զազտնիւ
Քը խուզարկու աշփերէդ.
Եւ ոչ կապոյտ՝ ծնած իտալ
երկինքներէն խաժագոյն՝ —
Ուր կը գրկուին զմրուխտ ծոփն
եւ երկինքներ լայնածիր —
Որուն երանգը նրբին
վրիպէր վարպետ մասներէդ.
Նոյն իսկ ժամերը պատիր՝
որ կնոջ մ'յայրաւ շուրթին
կը փթթի՝ իր մահուընէն (վրայ
րոպիկ մ'առաջ՝ անձնատուր
Եկաւ եղաւ քեզ՝ ճարտար
ճապուռներուդ հլու գերի:
Ինձ կը թըւի տեսնել քեզ
պսակուած ոսկի մագերով,
Եւ նայուածքիդ մէջ սրբիբ՝
խմաստութիւնն աշխարհի,
Զոր շոպեցիք աստղերէն,
ալիքներէն, հովերէն.
Քան ամէն մարդ իմաստուն՝
չքնաղ ստեղծուած Աստուծմէ,
Գերսիբելի գերահրաշ
նոյն իսկ ծընած վայրկենէդ.
Կրնայ փնտռել զոյգդ աշխարհ,
բայց պիտ' երբեք չըզտնէ:

Հ Ռ Ե Ն Ո Ս Ի Ն

Կը նըմանին գիտախելու կոհակներդ
Գորշ նըժոյգի մ'արծաթափայլ բաշերուն,
Որ խրոխտալիր՝ սէզ կը կոխէ առաթուր
Իր փութադողոյթ թաթուլներովը խութերն.
Ոտուըներուդ լոկ դըրընդիւնն է որ դուն
կը շականջն կայծքարերուն վըրայէն,
Եւ կարկաշիւնն առուններուն որ կու գան
Խառնըւելու գորշ ու կանաչ ջուրերուդ:
Քու սըրավար ընթացքիդ ի՞նչ տեսար մէջ
Այնքան երկար դարեր. որ կաս ու կ'ապրիս:
Կու գան ազգերն ու կ'անցնին,
Կ'ապրին անոնք միշտ, կը սիրեն, կը մեռնին.

Եւ միշտ ժայռուտ ճամբէդ կ'անցնին անտարբեր
Խոթոտանքով ցնցելով վարսդ երկնապող:
Դուն, զեն հըզօր, բաշերը վեր բարձրացուր
Գորշ ջուրերուդ, քամահանքի ի նըշան
Ամէն բանի՝ որ անկայուն է եւ սին:

ՄԱՆՐԵՐԳ

Ամենագեղ ծաղիկն որ ես գտայ երբեք
Թառամեցաւ տերեւներուն դեռ անհուպ.
Բայց փուշը վէրք մը թողուց
Ու ցանն որ մարդը կ'ազատէ պատրանքէ:
Ամենագեղ երազն որ ես ունեցայ
Անհետացաւ դեռ ըստուերին չըզգայած.
Զերդ վայրի վարդը կը թուէր
Թէ կը չորնար երբ մարզն հագիւ կոխէի.
Կը փախի Սէր, կը ցնդի Յոյս. կը մընայ
Տեսիլքը լոկ ծաղիկներուն թառամող,
Երազներուն խուսափող,
Եւ աս՝ որպէս զի զիս ծաղրեն՝ ծանակեն:

ՆՈՒԱԳ

ԵՐԱԺԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Միտշտութեան ձայնն հոգին
կը տանի տա՛ր աշխարհներ,
Եւ կ'անուշէ քունն անոնց
որ կը տուայտին ցաւերով.
Յոգնածներուն կը բերէ
դիւր, եւ կարծես կը խաղայ
Զգացումներուն հետ մաքուս.
« Ինչո՞ւ համար կու լաք դուք,
Դուք տրտմանք, կը հծծէ.
չնորհօք ունիմ թովչութեան
Որ կը վանէ տիեզերք
մը վիշտերու եւ վախի.
Ունիմ պարգեւը՝ շնորհուած
Ինձ Աստուծմէ՝ մըրըրիկն
Հանգարտելու, սըրբելու
վրտակահոս արցունքներն,
Հաստոյր վէրքիքը վշտի
եւ ցաւերու բեժըկել,
Ու Անյուսութիւնն ըսպաննել
Յոյսի սըրած դաշունով.
Պիտի փախի տխրութիւնն
այն օրն ուր իր պատճառներն

Հանէ՞ք մտքէ՛. զի յիշու՛

մը կը ծընի հոգ անձուկ.

Բայց ես պիտի տանիմ ձեզ

աշխարհ մը բարձր աւելի,

Ուամէն բանի յիշատակն

ընկզմմա՛ն Բաց ի սիրոյ »:

ՀԱՄԱՅՆԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ

Բուրումին մէջ ծաղիկին
Եւ ծառերուն տերեւին,
Գուրանաշէն քարերուն
Եւ ծովածրար մըշուշին,
Տեղատուութեան ծովերուն
Եւ լուսնակին խոնարհման.
Մայրամուտին ու փառքին
Չքնաղ օրուան մ' Գունիսի,
Աստղալոյսին եւ հովին
Որ կը փըչէ հեզասիք
Դաշտին մէջէ՛ ցորենի,
Սիրոյ, ծննդեան ու մահուան,
Եւ իրիկուան առտւոյն,
Աշունին մէջ եւ գարնան,
Երկինքներուն, լեռներուն,
Թռչուններուն թռչանքին,
Եւ իմ տիկնոջս աչքերուն,
Հոգիին մէջ ու ձեռին
Ումէն ապրող էակի՝
Կ'ընդնմարեմ գորութիւնն
Ամենակալ Բարձրելոյն,
Որ է յաւէտ գերագոյն
Հարտարապետը բնութեան:

ՆՈՒԱԳ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎՐԱՅ

Տարապայման խոնջէնքէն

գրեթէ սպանուած է Գթութիւն.

Սոսկումն իր իսկ ծայրայեղ

մոլուցքներէն կը մեռնի,

Կը թառամի 'Մատուութիւն,

կը փախչին բան, իրաւունք:

ԸՍպանութիւն, Բռնութիւն,

Գիմարութիւն կը տիրեն

Աշխարհի վրայ՝ որ ամէն

Յոյս կորուսած՝ կը մեռնի.

Ամէն ինչ՝ թող Անգթութիւն

ու Յաւ՝ մեռած են իսպառ:

Ո՛հ, Ատուածոյ որդիներ,

ինչո՞ւ կըպեր կառչեր էք

Գիմարութեան՝ շարութեան:

Ըստեղծուեցա՞ք շինուեցա՞ք

Նըմանութեամբ ձեր մեծ Հօր,

Եւ իր պատկերը սուրբ դուք

Կ'այլանդակէք. աւաստիկ

կարմիր են ձեր ձեռուքներն

Եւ արինով թաթախուած.

ձեր աւարած քաղաքներն

իրենց ծուխերը երկինք

կը դրկեն, ուր ամէն աստղ

իր պժգանքէն հանգէպ ձեզ՝

պիտի սփռէ իր շառայն,

Եւ պատէ ձեր շուառութիւն

Եւ գիշերով մ' անվախճան:

2 Միպտ. 1914

Ի ՆՈՅՆ

Կամարայարկ Երկինքներն

Հնդիկ կապոյտն են հագեր,

Կապոյտներուն ամենէն

չքնաղն: Աստղերն ազուցուած

Այն հրաշակերտ հիւսուածքին՝

կարծես ծածկել կը թըւին

Պերճ լոյսն իրենց՝ Լուսինէն,

որուն նայուածքն անցեր է

Թափ գիշերէն եւ թողեր

խորհրդաւոր ոսկիի

Գիծ մ' ետեւէն, կախարդուած

նաւու մը պէտ՝ որ կը ծփայ

Արեւելքի ծովերէն

մէկուն վերայ, ուր աստղերն

Հայեւացած կը տեսնեն

գեղեցկութիւնն իրենց պերճ,

Եւ պարիկները որ շուր

Չը մարգրիտով սալարկուած

Քարայրներուն ծովային՝

կը մըլեւըրճին խորասոյգ:

Պիտ' ուզէի հետեւիլ

քեզ այս գիշեր, պայծառ նաւ,

Եւ թափառող նաւըս միշտ

քու ակօսիդ պահել մէջ

Լայն եւ փայլուն. վասրն զի

ես կը կարծեմ որ քու լոյսդ

Կրնայ ուղղել զիս եւ իմ

սիրելիներս շատ հեռուն

Հոն ուր Քրիստոսն է աբալայ,

Եւ ոչ ոք մարտ չ'երազեր:

7 Միպտ. 1914

Թրգմ. Հ. Ա. ՂԱԶԱՐՅԱՆ